

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 ft.

Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 ft.

3 hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden köztemény Főpiacz Vecsegház földszin
a szerkesztőséghez hérmertve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit
sorért 5 kr.Terjedelmes és több-
szöri hirdetés alku
szerintNyitlér: 15 kr. so-
ronkint.

Bélyegdíj:

minden bejelentésért
külön 30 kr.Előfizethető helyben: **Telegyi K. Lajos és Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok útján.

Debreczen, aug. 10.

○ A delegationalis eljárás Bécsben ne-
vetségesnek is megjárna, ha oly szomorú ta-
paszalatok nem volnának hozzá fűződve.

Sysiphusi munka az, mit néhány delega-
tus művel; alig van a delegatió tagjai közt, ki
a közösgyes eljárással meg volna elégedve;
egyedül Pulszky bókól gróf Beustnak, nem
tudni, mi jó remény fejében.

A ki szól, nem a süker reményében szól,
hanem hogy elmondhassa: salvavi animam
meam; a ki nem szól, sóhajtván tekint tár-
saira, kik erőködnek tenni, de mit sem te-
hetnek.

A külföldi képviseltetés, s a diploma-
tiai működés általában mutatja, hogy Ma-
gyarország érdekei mindenütt figyelmen kívül
hagyatnak; de a nemzet áldozatai folyvást és
pedig nagyobb nagyobb mérvben igénybe vé-
tetnek.

Kuhn közöshadügyminister mit sem gon-
dol az elfogadott hadügyi költségvetéssel,
ügyesen tulleszi magát azon, s póthitelei s
egyéb mesterfogásai útján jól ki tudja játszani
a delegatiót, sőt az alkotmányosságot is.

Már két ízben hágtá át a megszavazott
költségvetést! Miből látszik, hogy a költség-
vetés megállapítása a delegatióban, nem egyéb
gunynál, mert azt épen azon minister nem
tartja meg, ki annak megtartására is fel-
ügyelni köteles.

Mindig találtnak új okok, új alapok,
melyek a haszontalan költségek leszállítása
elé gördítettnek; mindig van ürügy, a mi új
költsékezés szinezésére használtatik fel.

Most ime egyedül a jobboldal tagjából
áll a delegatió; most nem kötözködnek az
ellenzék tagjai; és ime még sem képes az a
delegationalis intézmény életrevalóságot mu-
tatni; sőt épen a jobboldal tagjai bizonyítják
legjobban, hogy mily célszerűtlen, mily eso-
daszörny az a delegatió; mert hatáskörében
mit sem tehet; hatáskörén túl pedig az or-
szág törvényhozása jogainak nyírbálásába
ereszkedik.

Egy német böles mondja, hogy minden
ugy van jól, a mint van; ez a praedestinatio
hite.

Nem káröröm mondatja velünk — mert
a honfiúi fájdalom, az ország törvényhozói
jogköre megeseonkítása felett, nem enged kár-
örömet, — hanem még is jól esik kimonda-
nunk, mikép azon csak örvendenünk lehet,
hogy a mostani delegationalis ülésekben épen
a jobboldal szolgáltatja a legerősebb adato-
kat a delegatió intézményének életrevalósága
ellen, s czélszerűtlensége mellett.

E bizonyítékok a nemzet közvéleményé-
vel együtt aligha elég alapot nem fognak
szolgáltatni már a közel jövőben, a delega-
tiók eltörlésére.

A mely nemzet a pénze és vére feletti

rendelkezést idegenekkel osztja meg, az ön-
álló, nagy, boldog e megosztás tartama alatt
soha sem lehet.

A delegatió hatásköre pedig épen a pénz
és véradó körül határozódik.

Aldanunk kell az isteni gondviselést, hogy
ezen, nemzetünk életerejét megszibbasztó eso-
daszörnyet a jobboldal is segít leverni, hogy
soha föl ne keljen.

Ily szempontból tehát csak örvendünk,
ha a jobboldal jobb kezével maga veri magát,
üdvözljük a delegatió tagjait, hogy tán öntu-
datlanul is új-új okokat, tapasztalati indokoa-
kat szolgáltatnak a delegatió eltörlése iránti
közöshajtás alaposására...

A baloldal programja valóban nagy
mérvben igazolva van, a jobboldaliakból ala-
kult delegatió tekintélyes tagjai magaviselete
és sükertelen küzdelmei által is.

Ujdonságok.

** A Csokonai szobor tőkéje gya-
rapítására szándékolt műkedvelői előadás hi-
hetőleg még e hóban fog végbemenni. A szer-
vezés már megkezdett s hiszszük, hogy Deb-
reczenváros lelkes hölgyei, vezéreltetve a czél
nemes eszméjétől, vonakodás nélkül ajánlják
fel közreműködésüket, s örömmel avatják fel
magukat — habár csak ideiglenesen is —
Thalia papnői közé.

— Tegnap estve hatvan utca vé-
gén nagy istenkáromlással elkövetett lárna
volt, miről hirtelen nem lehetett tudni, hogy
a vásáros időben mit jelent; az ottankörül-
lakók nyugalmát egészen megzavarta. A kapi-
tányi hivatal elfogatta a zavargó polgárt, ki
azonban kezesség mellett szabadon bocsátta-
tott. Ideje is, hogy a sok utcai lármáért a
garázdálkodók bűnhődjenek; mert sokszoroly
kurjongatás és ordítás hallható, éjelenként és
ünnepnapon is, hogy minden bekés polgár
meltán megbotránkozik rajta.

— Augustus 11-én délután 3 órakor
a ref. egyházi ösztöndíj-kirendelő küldöttség
ülést tart, az egyháztanács termében.

— A külvásártéren már javá-
ban áll a laezikonyha; a fonatossor folyvást
élénk látogatásnak örvend. Az egyszerű gyé-
kénysátrak alatt a legizletesebb peccenyét és
fonatost lehet találni; a mellett a tisztaságra
is kellő ügyelet van. Ez az oka, hogy a deb-
reczeni laezikonyhába a miveltebb osztály is
annyira látogatja, hogy estvéneként majd min-
den sátor tele van; s azt a kis füstöt, a mit
ki kell állani, örömet szenvedik az izletes fa-
latokért a kiránduló társaságok.

— A hatvan utca végén eső nagy
esatorna több helyen beomlott; jó lenne meg-
vizsgáltatni, mert ezen sokba került vízvezető
szakértők szerint, már eredetileg el volt hi-
bázva, a mellett veszélyes is, ha még a ki-
vánt czélnek sem felel meg, hogy a kifolyó

vizeket magába fogadja; ha nem lehet is a ké-
szítők nyakába vetni, legalább jövőre tanusa-
got lehet belőle meríteni, hogy mit, mikép és
kivel csináltasson a város.

— Az a hirc, hogy Keresztszeghy
Antal városi mérnök a tanács által hivatalába
visszaállított. Kiváncsiak vagyunk az érde-
kes fordulat indokaira.

— P á l y á z a t. A debreczeni or-
szágos felsőbb gazdasági tanintézetnél meg-
ürült vegytanári állomásra pályázat hirdette-
tik. Illetmény: 1200 ft. évi fizetés. A pályá-
zók az általános és gazdasági-vegytan, ás-
ványtan, gazdasági iparüzlettan és borászati-
bani szakképzettségökről szóló bizonyítvá-
nyokkal fölszereltt folyamodványukat f. évi
sept. hó 15-ig a földmívelési ipar- és keres-
kedelmi m. kir. ministeriumhoz nyujtsák be.

— Blaháné Kölesi Luiza asz-
szony tegnap délután a 3 órai vonattal váro-
sunkba érkezett, s a szini szünető hátralevő
részét itt fogja eltölteni.

— M e g h a l t a k : Augustus 4-én.
Cs. u. Székej Sándor fia Sándor 7 hón., torok
gyik. H. u. Pap Istvánné Boros Susánna 41
éves, tüdővészben. Cs. u. Kovács Bálint 50
éves, mellvízkörcben. Pfi u. Ökrös Mária fia
Sándor 1/2 éves hasmenésben. Köz-kórház-
ban Balla Péter 35 éves, gutaütésben. Aug.
5-én. Pfi u. Csicsó Károly fia József 1 1/2
éves aszkórcban. Cz. u. Bogdacs Sára l. Sára
5 hetes, hasmenésben. Cz. u. Pongor József
l. Erzsébet 1/2 éves, vérhasban. Cz. u. Arany
János l. Eszter 1 hetes, rángöröcsben. Cz. u.
Kereszturi Mihály l. Susánna 7 hetes, béllob-
ban. Aug. 6. Pfi u. Brezovszky Amalia l. Ilka
5 hónapos aszkórcban. Cs. u. Kecskés András
l. Susánna 11 hetes, béllobban. Pfi u. Gyü-
gyei Péter 65 éves, végelgyengülésben.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történetéhez“
czimü dolgozathól.

II.

(Folytatás.)

De visszatérek, honnan kissé eltávoztam,
feladatomhoz. Érintém fentebb, hogy — ha időm
és helyzetem engedendik — adni fogom történel-
mét az általam lón szeretett Debreczen városnak.
Addig is — mig az történhetnék — vedd kedve-
sen — kérlek — nyájas olvasó! emez adatokat,
melyeket jegyzeteimből hamarosan kiiragattam.
Vajha minél többen legyenek, kik városunk, egy-
házunk és fötanodánk irattárait, az illető előjá-
rások engedelmevel, kutatni nem restelve, fára-
dozásaiik eredményét a nagyközönség elé juttas-
sák, megemlékezve amaz ide illő mondatára a hi-
res római írónak (Cicero): „Patriam cum possis,
non illustrare, scelus est.“ A hálás utókor szívé-
lyes köszönetet fog — még oly csekélységnek lát-
szóért is — szavazni, és dús eredménnyel hasz-
nálandja fel az adatokat, melyeknek mi, távolról
sem sejdíthettük jelentőségét.

Az általam közlendett adatok — változatos-
ság kedvéért — különböző időkről szólnak. —

Igyekeztem azon, hogy olyak legyenek azok, mik a Barta Boldizsár által megírt és nyomtatványban közzétehető ismert 100 éves (1564—1664.) krónika idején kívüli korból ábrázolják — hacsak töredékesen is — Debreczen városának multját.

Midőn ez adalékot a nyájas olvasónak élvezetére bocsátom; legyen szabad magamra alkalmaznom közelebb érintett Barta Boldizsárnak — krónikája előtt olvasható előjáró beszélgetéséből, ime következő sorokat: „Messze pironkodjék innen minden tisztesség kívánás, vagy becsületadás; ez azért nem iratott: mert magam tisztességkivánásának viszketege nem annyira nyugtalanokdát, hogy magam nevét irásban vagy nyomtatásban láthatnám, vagy hagyhatnám — és arra nem izgatott. Mely nyájas miatt — ugy vagyon — láthatz egynehányokat annyira gyötretetni, hogy alig engedhetnék szemeknek álmot, szájaknak ételt. De ezt ha ki megértheti — hogy a más postáján csak a munka enyim — mások viselt dolgait, más becsületes uraim relatiójokból tatarozgattam, ha hol pedig hozzá illendő foltokkal erősítettem, másoktól is örömet vettem és veszem is. De ha mit elfelejtettem, vagy kinek-kinek tetszése szerint nem irhattam volna, erről bocsánatot kérek.”

De lássunk a dologhoz.

Valamely társadalom tartós fenmaradására nézve, mi sem nyújt nagyobb biztosítékot, mintha annak minden egyes tagja, ösztönszerűleg vonzódik kegyeltes tisztelettel előjárói irányában; az előjárók pedig általánosan elismert tapintat és folytonosan eredménydús működés által érdemlik ki az alattvalók tisztelését. És Debreczen városának ime kedvező sors jutott osztályrészül, a mult századok folyásában. — A puritán-vallásos szigorban nevelkedett polgár, — arczán minél kevesebb kedélyességgel, de annál több fanyar-komolysággal — rajongva csüngött városának, egyházának és főtanodájának intézményein. Festheted volna ő elibe akármely más vidéknek boldogságát eldöradói színekkel, neki nem vala nagyobb gyönyörűsége, mintha városának határain belül szivhatá isten szabad levegőjét. Jöhett a városba, meghonosulás végett, különben bármely érdemes uri ember; a debreczeni polgár előtt misem vala nagyobb tisztesség, mint ha valakire nézve elmondhatta: hogy eredetét vette városunkban.

És a városi, egyházi és iskolai előjárók, eléggé eszélyesek voltak, a közjó érdekében, kiszákmányolni, ezen hazafiai szempontból, nagyon is könnyen megbocsátható elöitéletét a polgárságnak; és eredménydús közszolgálatuk által, bőven kamatozóvá tették — az egyes polgárra nézve ugy, mint a közönség irányában is — a feléjük irányzott tiszteletet.

S e tekintetben, főleg ezen városnak, 1848-dik évig főbírói czimmet, első tisztviselője, emelkedik ki a többi előjárók felett. Mai időben már alig képzelhető ama szerfeletti befolyás, mit ha-

zai alföldi történelmünkre, a debreczeni bíró gyakorolt. Debreczen város főbírája, a magyar alföld sorsára, a mult századokban birt mindenestire annyi befolyással, mint a közelebbi multban a német birodalom sorsára, annak bármely kisebb rangú uralkodó hercege.

(Folyt. köv.)

Sz.

Fővárosi értesítő.

Pest, aug. 8-án.

? Szerény tollam csak ritkán, vagy épen sohasem talált igénytelen pályáján valami szerfölött magasztalni valót, a kormányok művelein. Ritkán vagy sohasem volt oka tömjénezésre hívní fel olvasó közönségét, de e perczben, bevallom, védelmére kell kelnem a „sokat rágalmazott, félreismert” férfiaknak, kik egy kéz fordítással milliók sorsát intézik. — Bevallom és kinyilatkoztatom, hogy: a kormány nem oka annak, hogy az idén fölötté sok dinnyehéj vettetik a főváros utcazi kövezetére, a legovatásabbis veszélyben forog, hogy a dieu-t kell mondania e boldog világnak, közönségével és pater nosterével együtt.

Keserű gyű! Egy derék polgár halála szükségeltetett arra, hogy városunk hatósága egy tekintet vessen a felügyelete alatt álló tisztasági, helyesebben tisztatlansági ügyre. Szó és írásbeli kifakadások végre egy rendeletet eredményeztek, mely szerint a dinnyehéj elhajítása az utcazi pénzbiroság terhe alatt meg van tiltva. Az eredmény eredményt kérdik önköz? Neveltséges, ezzel nálunk senki sem gondol. Az említett tilalmi rendelet ma reggel óta olvasható az utcazarkokon, középületek falain, de foganatosításával törődik a szent lélek. Azon két szál utcazi biztos, ki olykor olykor valamely pipere-kirakat előtt, bámulatba merülve látható, távolról sem alkalmas arra, hogy a közbiztonságot, a rendet élénk forgalmunk között fentartsa. Egész feladatuk, ugylátszik, azon sctában összpontosul, melyet délelőttönként a vaczi, és uri utca hosszában tesznek, hol is csak az utcazi ifjuságot gyönyörködteik karóvük bohócz színeivel, melyeket a verőfényes napsugarakban csillogtatnak.

És nap lementével? A vidéki olvasó csak gyenge fogalommal bírhat arról, hogy minő tartalmat rejt e két szó: „Pest éjjel.” Egy helybeli lap megkísértette némi fényt vetni a zajos jelenetekre, melyek a sömítéség leple alatt, körülünk lefolynak. Nehéz és háladatlan feladat volna, e botrányos színpad festése. Es mi történik az illető hatóság részéről, hogy a békés állvokat megkímélje a rakonzátlan csavargók lármájától, kihágásaitól? Semmi vagy annyi mint semmi. A gyér orjárat, köpenybe burkolva, hallgatag, ha nem gyávan — túri az ittások kurjantásait, a mindkét nembeli prostituáltak kiabáló dalait. Egyetlen egy esetről sem tudok, mely ezen éjenként ismétlődő botrányoknak valamely kihágó elfogatásával vetett volna véget, Ah ha sajtópórt lehetne elle-

nök indítani, Gelléri ur nem késnék annyi ideig mint a városi kapitány! Miért is nem cserélnek hivaltalt?

A városligeti szinkörben tegnap este került színre a rémteljes krakkói zárdatörténet, melynek kasszatöltő hatásáról kellően gondoskodott a helybeli virágzásnak indult ponyvairódom. Röpiratok, rendkívüli mellékletek „természethü metszvényekkel és eredeti távirati tudósításokkal rég óta csigázzák az érdekeltséget hajtva a vizet Kőmives malmára. Művészi kidolgozását illetőleg, nem hiszem, hogy valaki is kötött volna a darabhoz nagyobb igényeket; e méreny ellen tiltakozik már csak a szerző — X. Y. Z. (Benkő) — neve s maga a mű alkalmi volta is. De jól esett látnunk, hogy szerzője nem igyekezett még jobban kiaknázni az erkölctelenség e ronda büzforrását, s hogy részletei festésében nem lépte túl az eddigi hírlapi tudósítások keretét. A szegényes színpadról, s a szegényesebb előadásról egy szót sem veszitek, bár igen mulatságosnak találtam a szerző azon szerep beosztását, mely a zárda gyóntatójának (Albisi) juttatta a leghálásabb s aránylag kerekén kidolgozott szerepet, melyet a közönség kapva az alkalmon, tapsával el is halmozott. A darab különben egy ideig hatni fog, azokra persze, kikre szerző és vállalkozó számított.

Ma délután tartja a helybeli munkás egyesület alakulási gyűlést, melyen kitünő hazánkfia, Horn Ede fog elnökölni. Munkásaink érdekeik vezetését alig fektethették volna jobb kézbe, mint melyet Horn a nép érdekében, üdvös sikerrel annyiszor működtetett. Hát Debreczenben van-e munkás-egylet? *)

*A budai orsz. tébolyda osztályos főorvosává a m. kir. belügyér fölterjesztésére legújában Niedermann Gyula tr. egyetemi mtanár lett ki-nevezve.

Pesti röppentyűk.

(Aug. 8-án.)

A szögédi pecsovics lapban, ama kis ártatlan hulladékböngész az „ellenzék tarlóján” a „Bolond Miskát” ugyan csak megleckézetteti, hogy néha kissé elrugaskodik a szépsézet és illemtantól.

Péter mondja Pálnak. . . Vak vezet világtalant!

Emlékezzék csak e jámbor zuglapoeska ama bizonyos — nem országgyűlési, csak amolyan ordináré képviselőnek idézett mondatára, mely bizonynyal sem a szépsézet — sem az illemtanban nincs följegyezve. . . amellet büze is van. Similis stb.

A Czelder-ügy a delegatióal is szó-

*) Tegnap számunk vezérezikke épen ily egylet alakítását szorgalmazza. Szerk.

T Á R C Z A.

Az Alföldy család.

(Beszély.)

I.

Ezernyolczszázhuszonkettedik év foly.

Az elhintettmagvakon megmoeczant életerő csirájában, a fák puhuló hűjaiban, s az öszivetések smaragdözd bársonya fényében a természet ifjuló szépsége tükröződik; az erdők dalosainak énekében, a lágy szellő szelid susogásában, a csemeték lombjai öllekezésében a teremtőerő „élet” szava viszhangzik.

Tavas van.

Ti, kik nem ittatok a fájdalom keserű poharából, nem bírjátok felfogni az öröm mennyei édet; ti, kik nem nyögtetek a szolgaság rabigája alatt, nem érzitek a szabadság éltető erejét; ti, kik nem nélkülöztetek, nem érzitek a jólét valódi becsét; ti, kik fényes salonok puha vánkosai közé rejtétek testetöket a vihar dermesztő szele elől, nem érdekeltek a tavaszi nap első sugara által.

De kinek szempilláin a szenvedés könyűje jégge fagy, epedve keresi az enyhület életszikráját; kinek füleiben, imára hívó harangszó helyett éveken át, bilincse csörrenései zugtak, érzeni fogja a nyugalom édes perczenek fontosságát, melyben lelke szabadon imádkozhatik a mindenség urához; kinek legszentebb vágyai, a kikelet első ünnepeire vágyanak, teljesülés reményében, felhagyva, — az, a tavaszi nap első sugarát megpillantva, buzgó imával lelkében, elérzékenyülve hajlik meg a természet élettemplomának szent oltára előtt.

. . . Tekintsünk be a tavaszi nap első sugara világánál Buda-Pest izletes épületeinek belsejébe.

Vajon ott, hol a mesterkelt kényelemi túlzott élvezi oly gyakran elfojtják a természeti egyszerűség legnemesb örömeit, ott, hol, nem ritkán, a külszin és alakoskodás zománca ragyogó fényvel vonja be a lélek rozsdáit, ott, hol a véletlekre ragadt lélek sokszor kéjzete hullámaiban fuladoz, ott, hol a salonok fényárja nem egyszer elhomályosítja a józan cselekvés vezérsillagát, — vajon találkozik-e ott egyszerű örömmel elégedett kebel, van-e ott öröm, mely, elvontan a világi csáboktól, méla odaolvadással csügg a természet mesterkeltlen bájain?!

De volna-e halandó, birjon bár Argus szemével, ki a fővárosi pezsgő élet mozgó atonjait egyszerre beláthatná, ki egyszerre felbírná fogni, miképp szorítja itt át a duló szenvedély, polypkarjaival, a tévutra ragadt ifjú szívet, míg amott a diesszomjas férfiú életelő munkában emésztí föl szellemi erejét; miképp ás itt sirt az álbarát jóhiszemű barátá törekvéseinek, míg amott az árva philantrop rongyfoszlányok közé rejti hajdani jeles tetteit, s jelen szenvedése vérző sebeit; miképp ver itt magának alapot a gyáva önzés, míg amott a fősvény kincskamaráján rozsz szellem torzképe haldoklik! — S az élet más ezer ilynemű viszonyai ki előtt tárulnának föl egyszerre?

Amott, egy csinosan egyszerű épület ablak-szárnyai tárva vannak: tekintsünk be, mi történik ott?

A szoba butorai nem az utósó divat és fényezés kikeresett remekei ugyan, de a műértő, egyszerű csinoságukban a mester ügyességét, s kimutatott helyeik egymáshoz viszonyában a rendező választékos ízlését találja föl.

A nyitott ablakon belépődött napsugár heve egy, az ablaknál öllekező, szerelmi pár tűzcsókjában olvad el, s az elmélyvedtek lassu sohajaira szivdobbanásai kesze teremti a viszhangot. Voltatok-e tanui a jelenetnek, midőn a mé-

lázó hold ezüsfénye, és a tiszta ég azurján szüzfényben égő esthajnalcsillag, — melyek pályája, a természet örök törvénye szerint, egymás körutához van szabva, — egymásra vissza-viszszaragoygtak; láttátok-e, midőn a viruló róza és a gyöngye lilium egymásra hajlott kelyheikből szivták ereikbe, a harmatnedv tápnektárát? Ha igen, ugy láttatok hasonlót e festői képhéz, mely az előnkbe tárult szoba izletesen rendezett butoraiba életet látszik önteni. Festői képnek mondom, melyen a természet kristályszínezete dicsőítette meg utánozhatlan kellemeit.

Ki merné hűn festeni akarni a boldog szerelmeseke néma andalgását, melyben a külvilág tárgyainak alig van része, s melyben az egymásra forrott keblek elfogult önzése, a mély elmerülés előidézte perczenyi tetszhalálból feltámadt mennyei boldogság üdvének látszik lenni? . . .

Ne zavarjuk őket szeplőtlen örömeikben. Ki tudja, mikor kondul meg a bánat rémes harangja felettök?!

. . . Egy sohaj!

Két kebelből egyszerre egy sohaj!

Ah! édes Gusztim — megszólal a boldog merengés nehány másodperce után a hölgy, s felnyitott szemei fényén a napsugár csilláma megtörlik — miért nem zuzza szét e szívet az érzés, hogy romjai látásán a szóhajtó világ hazug beszéde megszégyenüljön. Ah Guszti, ezen érzés, melynek hurain lelkeink öszhangzata melázik, csak tettetés, ezen karok nem a kedves Guszti, hanem a „báró” ölelésére hajolnak önként, hiszen én benned nem szívom kincsét, hanem a czim és kincs emberét, én, egyszerű polgárleány, benned csak a „bárót” szeretem! — De nem költöm fel újra kebledben a hálátlan világ iránti boszud lángját. Elég nekem, ha te tudod, hogy szeretlek. — Szólj édesem, tudod-e, érzed-e azt, hogy én szeretlek?

(Folyt. köv.)

Debrecen 1869

67-73. rész

a h... ..

53, 54. rész

kiegészítő

nyegre került, és nem lesz hálátlan munka, ha azt kissé szellőztetjük, a közönség tájékozásául.

Néhány év előtt egy igénytelen ifjú ref. lelkész, minden anyagi segélyezés nélkül ama rész tervvel vette kezébe vándorbotját, hogy, mint egykor az apostolok, utra kél s a messze idegen földön házat épít isten tiszteletére s iskolákat emel a hives lelki épületére. Ismerősei s barátai az eszmét rajongás szüleményének s a magasztos tervet kivihetlenné tarták, s őt szándékáról levérni igyekeztek. De az erőlelkű ifjú állhatatos maradt s kibujdosott, hogy nemes szándékát érvényesítse. Sok lelki-teszt küzdelem után elvégre czélt is ért, ez ideig már néhány templomot és iskolát emelvé Molva-Oláhsországban hivesnek, elhagyott állapotban levő magyar prot. testvéreinknek. De a kaján irigység Erdélyben sárgalázba esett, midőn híre futamodott, hogy az, mi az erdélyi superintendenciának és kiküldött apostolainak kívüni évek hosszú során át hű kísérlet, gyümölcstelen erőködés volt: egy ifjunak onnan a messze tiszántuli kerületből rövid idő alatt oly fényesen sikerült. A szerény dicsőségéből osztályrészt, oroszlánrészt követelt az erdélyi superintendencia. De mily áldozat árán!... Hogy a dicsfényből, mely az ifjú hálántékeit övezte, neki is jussan, a Czelder által alapított egyházakat felügyelete alá akarta vonni, amaz egyházak autonóm szabadságának lábba tiprásával. Czelder átlátott a hiúság és fondorkodás szitáján, s nehogy a fenyegető ártói elsodortassék, mielőtt vagy munkáját végkép bevégezheté, a magyarországi tiszáninni s tuli superintendenciáktól kért és nyert erkölcsi pártfogást, melylyel az ellene intézett ármánnyal szembe szállhasson. Ekkép a papi ravaszság sárkányfoga megtört az ifjú lelkésznek erélyén, buzzóságán, habár a botrány még mindig szittatik Erdélyből, hol sokat biznak vak eszközükből, bizonyos Koos Ferenczben, kinek helylyel közel sikerült is a gyülekezetekben oly rút vizsályt idézni elé, csak azért hogy Czelder művét mint kártyavárat összedöntse, hogy az sem neki t. i. Koosnak, sem küldőinek épen nem válik dicsőségére.

Es most mibe kapaszkodott az erdélyi fő-tisztelendőség?

Az ügyet — persze annak egészen nyakát csavaritva — a delegatio elé vitte. Csakhogy a fő-tisztelendőség valamit mégis elfeledett. Azt jelesen, hogy most még sem nyögünk az absolutismus járna alatt, s csakugy, kihallgatás nélkül az ellenfélre nem mondanak anathemat; mert a közvélemény mai világban hatalmas szellem, mely jogait követeli. Ez ügyben pedig a jól értesült közvélemény rég kimondá kárhóztató ítéletét, de ez csak is a Czelder Márton előnyére ütött ki. Megvárjuk annál fogva a delegatiótól, hogy intézkedése által a további botrányoknak, (miknek kutforrása Erdélyben keresendő) végkép inát szakasztja. *)

Irodalom.

— Szana Tamásnak „Nagy szellemek“ című egykötetes munkája jövő hó közepén kerül ki sajtó alól. Akik e mű kéziratában lapozgattak, nagy elismeréssel szólnak a jeles fiatal író e művéről.

** Szabó Károly az erdélyi muzeum könyvtárnoka befejezte „Vezérek kora“ című beces történelmi művét, mely 37 nyomtatott ivre terjed, s sz. István koronázásán végződik.

** Marosszéki történelmi helyiratára, — melyet néh. Benkő Károly hagyott hátra, — az elhunyt székelly hazafi családja előfizetést hirdetett; de az egész Marosszékből nem találkozott reá kilencznel több előfizető. Így a munka meg nem jelenhetett volna, ha nem találkozik két székelly honfi, a kik azt Kolozsvárt saját költségükön sajtó alá adták, úgy, hogy az még a jelen hónapban világot látand. E két derék történetkedvelő pedig: Nagy-Kedei Fekete Sámuel és id. Simon Elek, kik áldozatkészségüket, még azon nemes tettel is tetézték, hogy az általuk kinyomtatott könyv egész jövedelmét Benkő szegény családjának szánták.

Belföld.

* A magyar történelmi társulat ez ideki kirándulásának helyéül Hontvármegyét választotta. Az 1870. évi kirándulása helyéül pedig valószínűleg Győr-Pannónhalmát fogja választani.

** Fiumében, a magyar természetudósok fogadtatására az előkészületek nagyban folynak. Díszlakoma is lesz, mely körülbelül 16,000 frtba kerül, a szintén ennyibe. Előre hisszük, hogy a város vendégzeretete ugyancsak igénybe vétetik, miután ezen naggyülés tömérdek természet-

*) A delegatio — szerintünk — nincs ily hatáskörrel felruházva. Szerk.

buvárt és kéjutazót csabit e valóban érdekes kirándulásra. Eddig következő közlekedési vállalatok jelentették ki, hogy féldíjért szállítják a vendégeket: A magyar északi, a déli, az állam, a cs. kir. Ferdinánd, a cs. kir. Ferdinánd, a cs. kir. Erzsébet-vaspálya, továbbá a dunagőzhajózási s a magyar gőzhajózási társulatok. A bejelentési határidő aug. 20; mely határidőig a résztvenni kívánók nyilatkozatukat a 6 ftos tagdíjak melléklésével Dr. Rózsay J. pénztárnokhoz (Pest, országut 54 sz.) beküldeni el ne mulasztásák. A naggyülés napi rendje így állapított meg: Szeptember 3. 4. és 5. napjain beírás (Fiumében), 6. megnyitás, 7. szakgyűlés, 8. kirándulás 9 és 10. szakgyűlések, 11-én bezáró közgyűlés.

Külföld.

— A francia senatusban ugy a Rouher megnyitó beszédénél, mint a kormány előterjesztésénél bizonyos visszatartózkodás volt észrevehető, semmi tetszésnyilatkozat sem volt; épen oly közönyösen vette a nagy közönség a császári reform programot kihirdetését. Mindamellett épen nem lehet következtetni, mintha a reform tervnek semmi értékét nem tulajdonítanának; sőt a szabadelvű sajtó, természetesen a radikálok kivételével, méltánylással veszi a belreform iránti kezdeményezést. Az Opinion National sem tagadja meg elismerését a császári programtól. A senatusban, — melynek tagjai, mint szinte a törvényhozó testületéi is a mult heti csőtörtőkre estélyre hívtattak meg Sz.-Cloudba — aug. 6 án választott meg azon bizottmány, mely a senatusconsultumot fogja vizsgálat alá venni. A bizottmányban a senatus minden politikai árnyalata képviselve van; azonban a javaslatra nézve, mit a küldöttség teendő, az előadó személyisége lesz irányadó, mely helyre Delangle szokott alkalmaztatni, kitől általában azt várhatni, hogy a kormány előterjesztésnek változatlanul leendő elfogadását fogja ajánlani.

— Florenzben az azon hir szárnyal szét, hogy a gróf Crenneville osztrák tábornok elleni merénylőre vonatkozólag nincsenek bizonyítékok az elfogott vádlott ellenében.

— Spanyolországban ugy a fővárosban, mint a tartományokban nagy az izgatottság. Egy újabb sürgöny szerint a carlisták legutolsó csapatja is felszolgált volna; azonban, ugyanazon sürgöny is a bandákat, még folyvást üldözés alatt állóknak mondja. Csak annyi bizonyos, hogy még mindig léteznek csapatok, melyekkel a kormánynak meggyűlt a baja. Don Carlos még nem mutatta magát, ezt csak akkor tenné, ha a carlisták valami szálad pontot nyernének működéseik alapjául.

A „World“ című új-yorki lap közzé teszi a Cuba forradalmi kormánya részéről a függetlenségi harc tartamái fenálló alkotmányt, melynek nevezetesebb pontjai: a rabszolgaság eltöröltetik; megszüntetetik a polgári jogokra vonatkozó minden különbség; minden nemesi cím és kiváltság megsemmisítetik; az általános szavazatjog behozatik, mire minden férfi, 20 éves korától fogva feljogosítatik, stb. A végrehajtó hatalom élére a kamarától választandó elnök állittatik. Ezen alkotmány azonban — jegyzi meg a Norddeutsche Allgem. Zeitung — nem fogja elűzni Cubáról a spanyol csapatokat.

Azon Konstantinápolyból jött sürgönynek, mely szerint az egyiptomi alkirály a porta részéről, kemény rendszabályokkal fenyegettetik, több lapban a kelletinél nagyobb fontosság tulajdonították. Az „Indep belge“ nem hiszi, hogy komoly összeütközésre kerüljön a sor a porta és az egyiptomi alkirály közt.

— Az alkirály legközelebbi európai utazásában meggyőződhetett arról, hogy a nyughatalmak, Egyiptom iránti rokonszenvök mellett is, nem volnának hajlandók a keleten döntő háborúnak kitörését pártolni. E harc órája még nem ütött; s ugy Kairóban mint Konstantinápolyban a mérséklet tanácsadói vannak felszinen, bár az ellenirányban működő elemek sem hiányzanak.

Külföldről.

— A „Gaz. Nav.“ írja: „A krakkói zárdátörténet egy részről a ministerium állását jelentékenyen megerősítette, más részről a conservatív párt befolyását az udvarnál gyengítette.“ bécsi tudósítások szerint, a ministerium a zárdák végleges megszüntetésére nézve valami indítványt fog fellépni. Hogy ez mikor fog történni, az csak attól függ, hogy ez ügyben a magyar ministerium egyet fog e az osztrák ministeriummal érteni. Ha a magyar ministerium elhatározza magát arra, hogy a zárdák a magyar korona területén megszüntetettnek, akkor ezel egy idejűleg a laj-

tántuli zárdák is ugyanezen sorsban részesülnek. Ellenkező esetben a ministerium megfogja szüntetni a zárdáknak különböző czimek alatt adott subventiókat, s a birodalmi tanács elébe a zárdák szervezetének szabályozása felől törvényjavaslatot terjeszt. — Közöljük a „G. N.“ ezen állítását, a nélkül, hogy annak hitelességéről minden tekintetben jótállanánk.

— Az orosz előkelő körökből. Rjában kormánykerületi városban, a társaság magasabb köreiben egy botrányos esemény képezi jelenleg a beszéd tárgyát. Egy már nem fiatal özvegy nő Dimitrieffné asszony saját agg édesatyjától 34,000 rubelt lopott el, hogy azzal, az ottani legmagasabb körökhöz tartozó fiatal kedvesén, egy ismeretes híru kéjenczen, pillanatnyi zavarában segítsen.

Legújabb.

— Bécs, aug. 9. A lengyel delegatusok az osztrák Lloyd-társulat jövedelmi adója kérdésében egészen a magyar delegatusokkal egyetértőleg fognak szavazni.

— Bécs, aug. 9. Simor János esztergomi érsek bibornokká kineveztetett, mit is Trautmannsdorf herczeg tudatott a magyar ministeriumokkal

— Berlin, aug. 9. A „Kreuzzeit.“ demitirozza azon körülményt, hogy a porosz koronaherczeg régen Ischlben lett volna, s azon a „Säch. Z.“ által közölt levelezést, mely 1866-ban az osztrákcsászár a porosz király köztörtént volna, költöttnek állítja.

— Madrid, aug. 9. September hónapban 20,000 lönyű erősítés megy Cubába. A cortesgyűlés, csak majd az új összehívás alkalmával fog a monarchia kérdésével foglalkozni.

— Igló, aug. 9. Ludwig ma ide érkezett, s nagy ünnepélyességgel fogadtatott.

Közgazdaszat.

— Debreczen, aug. 10. Hetivásárunk népes volt, mindenféle élelmi czikket nagy mennyiségben szállítottak, főleg élelmből, de miután a kivitel egy idő óta szünetel, nagybani vásárlás nem történt, az árak köblönkint: Buza 7—8 ft, kétszeres 6 ft, rozs 5 ft, árpa 3 ft 80—4 ft 30 kr, zab 3 ft 40—80 kr, tengeri 5 ft 50—70 kr, kása 8 ft 40—9 ft 20 kr, paszuly 3 ft 60—6 ft, lencse 6—12 ft, kenyér sok volt, mindamellert hamar és drágán kelt el, vidékről kevés zöldség hozatott s drágán kelt, 1 csomag petrezselyem 6—8 kr, sárgarépa apró s vékony 2—4 kr, krumpli kevés volt, zsákja 1 ft 60 kr, dinnye folyvást sok volt 100—za 5—9 ft. káposzta kevés s 100—za igen aprónak 8 ft, szebb 16 ft. Nyersbőr a mai nap juhbőrön kívül alig volt látható, a kész bőrnek csekély kelandósége volt. Időjárás: szeles, borongós.

— Pest, aug. 9. Az időjárás derült és kellemes volt, a hőmérő + 20°, a légsúlymérő 28° 6''' A gabnaüzlet meglehetősen nyugodt volt; az árak mérőnkint 10 krral emelkedtek. Buza 20000 mérő kelt el, 87 π -tos 5 ft 25 kr, rozs 79—80 π -tos 3 ft 12 1/2 kr, árpa kevés, zab változatlan, 80 π -tos 1 ft 80 kr.

— Pest, aug. 10. A mai gabnaüzletben a forgalom igen élénk volt, s minden gabna-árak emelkedtek.

Bécsi tőzsde aug. 10. cs. arany 5 87. ezüst 120.50

Könyvészet.

Révész Imre: Egyházi beszédek Robertsou nyomán III. füzet 1 ft.

Révész Imre: Adalékok a magyar prot. iskolák autonomiájának történetéhez 80 kr.

Szana Tamás: Csokonai életrajza 1 ft 20 kr.

Tarka világ és képes regélő. Képes folyóirat hetenkint 25 kr.

Hamary Dániel: Komáromi napok 1 ft.

Szabó Károly: Magyar vezérek kora I. f. 1ft.

Thaly Kálm.: Nagyszombati harc 1ft 40kr.

Vargyas Endre: Magyar szabadságharc története 10 füz. Előfizetési ára 3 ft.

U. a. német fordításban 3 ft.

Wéber György: Világtörténet 5 kötetben 11 ft 50 kr.

Kvassai Ede: Tankred lovag meséi 2 ft.

Jámbor Pál: A művészek, reg. 1 ft.

A szép spanyol Izabella 80 kr.

Európa 4 iv nagyságu iskolai fali térképe 1 lapon, 2 ft. Az igen díszes kiállítású olesó térképet ajánljuk az iskolai előjárók figyelmébe.

(Folyt. köv.)

H I R D E T É S E K.

Eladó szőlő.

A széchenyi (kos) kertben a középső dűllőben 1075 □-ól szőlő jó tágas pajtával, terméssel, **szabad kézből** minden órában kedvező feltételek mellett eladó. értekezhetni csapó-kis szappanos utcában 409 szám alatti házban a tulajdonossal

56. 1—5

Eladó széna.

Vámosy István ur kis-hegyesi tanyáján 4 boglya széna tavaji termésű, részint anyai, részint saju-széna, — szabad kézből eladó, értekezhetni felölle, sőt ára iránt jogérvényesen egyezkedhetni is ügyvéd **Barcsay István** urral, czegléd-utcában 17. sz. a. 51. 2—5

Eladó ház.

Nyomató utcán 801-ik sz. a. tég'falú, cseréppel fedett ház, utána való külső fő dével együtt örök áron eladó

Értekezhetni hártá ügyvéd **Ujváry István** nál Debreczen nagyujtöze 1602 szám alatt.

55. 1—5

Hirdetmény.

Egy csupan 3 hóig használt, tökéletesen a hordozhatásra felszerelt

Garettéle cséplőgép

4 ló-erőre

a legjobb állapotban, kezeség vállalás mellett, örök áron, utányos feltételek mellett minden órában eladó.

Értekezhetni Stegmüller és Klekner vaskereskedésben Debreczenben.

57. 4—5

Nagy gépszínház.

Alulírottak van szerencsése tudatni a n. é. közönséggel, hogy a vásártéren levő nagy gépszínháznaponként este 8 órakor

nagy előadásokat tart.

Vasárnap és ünneppanokon több előadás is tartatik.

Számos látogatást ké:

É. Ujváry István

a gépszínház tulajdonosa

47. 6—7

Még csak rövid ideig!

Tökéletes végeladás!

Egy pesti csődtömeg rendkívüli dús választéku áruraktárból a következő készlet

a készitési áron alul

végeképen elárusittatik:

legfinomabb jacquet 33 kr-ával; színes batiszt 22 krtól 28 kr. legfinomabb; lusztres 25 — 80 krig, melynek ezelőtt 1 frt. 20 kr. volt az ára; ruhakelmék 12 krtól feljebb; legfinomabb velour ruhakelmék ezelőtt 2 frt., most 1 frt. nagy választék fekete és színes selyemben, ruhákra és díszítvényekre; selyem- és gyapju bársony; beszótt hosszukendők (longshawl) és nyári hosszukendők, úgy színtelen nagykendők és skót kendők (Plaids), fehér és színes vászon-

és gyapotkendők; fehér perkal, csinvat, chiffon, zsinór- és piqet; fehér mousselin és organdiu függönyökre; asztalterítők, asztalkendők, kávétoralközök és ágyterítők; butorkelmék, ripsz, piros damst és csinvat; rumburgi-, creas és fonálvaszon és kanavász, nanking és mindenemű bélesrevaló; fehér és színes ingek; bruni és reichenbergi gyapjukelmék; gyapot- és vászon nadrágkelmék; női tavaszi köpenyek s köpenykék; 1/4 széles Lusztres 20 kr.

Az eladási helyiség: Debreczenben, bécsi utca 86. sz.

52. 2—5

Szerkesztési kiadja: **Oláh Károly.**

Mintegy 1000 mérő **igen súlyos** üszög n. l. küli egészen

tisztá buza vetőmagnak

ajánlatik, és kisebb részletekben is eladó.

Értekezhetni eziránt az „István“ gőzmalom-társalat czeglédutca irodájában.

53. 1—5

Egy jelenleg B. Ujváros határában értelmes és ügyes gépész vezetése mellett működő

Clayton-féle gőz-cséplőgép

részére augusztus hó végétől **munka keresz-**

tezik. Bővebb felvilágosítást ad Szepessy Gusztáv, gőzmalom igazgató.

54. 1—4

Önkéntes árverés

ingóságokra.

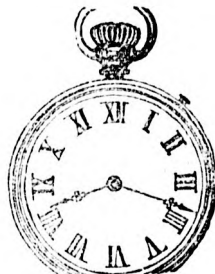
Megbízatásom folytán t. juttatom a n. é. közönség tudomására, miszerint a helybeli nagy- és kis-czegléd-utczák sarkán 148. sz. a fekvő Némethy-féle házban a f. évi aug. 10-kén és következő napjain, mindenkor reggelt 9 órakor kezdve, egy nagyobb háztartás eszköze, u. m. finomabb és közönségesebb butorok, asztal-, ágy- és ruhaneműek, olajfestmények, képek, könyvek, órák, szőnyegek, üveg- és porcellán-edények s különféle egyéb apróságok, valamint mindenféle konyha- és háztartási eszközök **önkéntes árverés** után a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénzfizetése mellett eladásra bocsáttatnak, mire a venni **szándékozók** ezennel t. meghívotak. Debreczen, aug. 7. 1869.

49. 5—5

Hódy Gyula, h. ügyvéd.

Antalfy Lajos

órák Debreczenben.

(Boltja a városháza piaci részén levő „Törökhöz“ ezimzett dohány-, szivar- s helyeg-eladási helyiségével egybekötötésben.)

Van szerencsém a t. közönség figyelmébe ajánlani a legdusabban felszerelt **óráraktáramat**, a lehető legolcsóbbra **leszállított áron, egy évi irásbeli jótállás mellett.**

Ezüst hengeróra 4 rubinkőre	frt.	Finom angol mintára	15—18
járó patent üveggel	8—11	Kettős fedéllel	15—18
Finomabb ar. szegélyvel ugró	11—12	Kettős fedéllel angol mintára	19—24
Egész aranyozott compassal	12—15	Remontoir	25—56
Angol mintára lapos kristály-üveggel	15—14	Horgonyórák, melyeket fel-	
Gazdasági óra (remontoir)	15—16	huzni soha sem kell	40—45
Ezüst horgonyórák 15 rubin-kőre, patent üveggel, ugrós	14—16	8 napos pendul-óra	19—25

Ezen példánl felhozott órák olcsóságához képesti jutányos áruk mellett ajánlom arany urí és női óráimat, francia 8—14 napig járó és ütő; márvány, alabástrom, bronz s vas öntvénytoke üvegboríték alatt levő asztali és függő aranykeretes óráimat, inga (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégítő nagy választékban.

Se hwarz waldi faló óráim hihetetlen olcsó árért, kezdve 1 frt 50 krron szintén egy évi jótállás mellett.

Órákat eserdebe elfogadok valódi értékükben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a csere a t. közönség részéről igen könnyű és biztos.

Vidék-ről megrendelések a levél átvételétől számítva 5 nap múlva küldetnek szét, mivel elvem, esakts egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből.

Kijavítások elvállaltatnak s érték a legmegelégedettebb árt kérek.

1. 8—10

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.